

2006ZCW48
Aan Provinciale Staten
t.b.v. statencommissie ZCW
19 juni 2006

Datum : **30 mei 2006**
Uw Kenmerk :
Ons kenmerk : **2006MEC001085i**
Contactpersoon : **K. van der Graaf**
E-mail :
karen.van.der.graaf@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : **3655**

In het kader van de informatievoorziening treft u hierbij een tussenrapportage.

Onderwerp: Tussenrapportage vernieuwing Erfgoedhuis

Aanleiding

- * Toezegging van GS aan PS om regelmatig te rapporteren over de voortgang.
- * GS-besluit van 30 mei 2006 om kennis te nemen van de samenstelling en het ontwikkelperspectief van de nieuwe ondersteuningsorganisatie voor Erfgoed, Natuur en Landschap, zoals beschreven in de door de Stuurgroep aan GS aangeboden notitie, en de Stuurgroep en projectleider te verzoeken de feitelijke formatie van de nieuwe organisatie te effectueren.

Achtergrond/eerdere besluiten

Zoals voorgenomen in het Cultuurprogramma 2005 – 2008 is een proces gestart tot vernieuwing van het Erfgoedhuis tot een krachtige ondersteuningsorganisatie ten dienste van lokale en regionale organisaties, eigenaren/beheerders en gemeenten. In dit proces spelen naast de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed, de Monumentenwacht Utrecht, Welstand en Monumenten Midden Nederland en Landschapsbeheer Utrecht een essentiële rol. Na een onderzoeksfase die medio 2005 werd afgerond, is fase 1 van de implementatie gestart. Deze fase mondt thans uit in een concreet voorstel voor een nieuwe ondersteuningsorganisatie voor Erfgoed, Natuur en Landschap. De implementatie staat onder leiding van een Stuurgroep en projectleider, de heer F. ter Maten. De Stuurgroep heeft haar voorstel gereed en een notitie aangeboden aan GS. Nu kan fase 2, de feitelijke formatie en inrichting van de nieuwe organisatie, van start gaan.

Eerdere besluiten:

- GS besluit 7 december 2004 en Cie. ZCW 20 december 2004: *Herstructurering ondersteuning en beheer erfgoed* -> overnemen advies van de Stuurgroep Vernieuwing Erfgoedhuis en onderzoek laten doen naar de mogelijkheden tot bundeling van functies van het nieuwe Erfgoedhuis en Landschapsbeheer Utrecht.
- GS besluit 31 mei 2005 en Cie. ZCW 13 juni 2005: *Vervolg herstructurering ondersteuning erfgoed* -> overnemen advies van de informateurs over de herstructurering, en de portefeuillehouder Cultuur mandateren tot uitwerking van het voorgestelde implementatietraject.

Vervolgprocedure/voortgang

De Stuurgroep en projectleider starten met de uitvoering van fase 2. Per 1 januari 2007 moet de nieuwe organisatie operationeel zijn. Zonodig ontvangt u een volgende rapportage.

Bijlagen

- Toelichting bij Statenbrief
- Notitie en aanbiedingsbrief van de Stuurgroep Ondersteuningsstructuur Erfgoed, Natuur en Landschap

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter, mr. B. Staal

De secretaris, drs. H.H. Sietsma

Tussenrapportage vernieuwing Erfgoedhuis

1. De onderzoeksfase en eerdere besluitvorming

Provinciale Staten hebben eind 2004 positief geadviseerd over de herinrichting van de ondersteuningstaak voor provinciaal erfgoed. Twee informateurs hebben op verzoek van de Staten begin 2005 eerst nog nader onderzoek verricht naar de positie van de Monumentenwacht in het bestel. Tevens hebben zij onderzocht of er verdergaande samenwerkingsmogelijkheden zijn tussen Erfgoedhuis en Landschapsbeheer Utrecht, en zijn zij in gesprek geraakt over de integratie van Welstand en Monumenten Midden Nederland in het Erfgoedhuis. Zij adviseerden de benodigde acties te ondernemen om een nieuwe ondersteuningsorganisatie op te richten. De statencommissie heeft zich op 13 juni jl. positief uitgesproken over het advies van de informateurs, inclusief de mandatering van het proces aan GS.

2. Voorbereiding van de formatie: fase 1

Direct na het besluit van GS en Commissie is de formatieperiode voor een nieuwe ondersteuningsorganisatie voor erfgoed, natuur en landschap gestart. Fase 1 van dit proces werd geleid door een projectleider, aangestuurd door een Stuurgroep, waarbinnen leden namens de besturen van betrokken organisaties. Afsproken is dat de Stuurgroep zichzelf opheft ten gunste van een nieuw samen te stellen Raad van Toezicht. De opdracht aan projectleider en Stuurgroep was een voorstel te doen voor de organisatie van een nieuwe ondersteuningsorganisatie voor erfgoed, natuur en landschap en de rol en positie van de participanten daarin, per 1 januari 2006.

Thans heeft de Stuurgroep een notitie gereed, gericht aan GS, met in de aanbiedingsbrief het voorstel voor fase 2, de feitelijke formatie van de nieuwe ondersteuningsorganisatie.

3. Het voorstel van de Stuurgroep en het GS-besluit

Op 25 april 2006 hebben de vier betrokken organisaties zich akkoord verklaard met de inhoud van de notitie en aangegeven te willen participeren in de uitvoering ervan.

Op 30 mei 2006 hebben wij besloten:

1. Kennis te nemen van de samenstelling en het ontwikkelperspectief van de nieuwe ondersteuningsorganisatie, in de door de Stuurgroep aan GS aangeboden notitie;
2. De Stuurgroep te verzoeken fase 2 te effectueren, met als voorwaarden dat de nieuwe organisatie operationeel is per 1 januari 2007, en dat gezamenlijke huisvesting op locatie Oostbroek wordt gerealiseerd.

De nieuwe ondersteuningsorganisatie heeft in het voorstel van de Stuurgroep de volgende samenstelling en ontwikkelperspectief:

- de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed en Landschapsbeheer Utrecht fuseren per 1 januari 2007 tot een nieuwe ondersteuningsorganisatie;
- de Monumentenwacht fuseert (nog) niet, maar maakt samenwerkingsafspraken (vast te leggen in prestatieafspraken met de provincie) en participeert in het ontwikkelproces, met als optie op termijn op te gaan in de nieuwe ondersteuningsorganisatie;
- Welstand en Monumenten Midden Nederland fuseert (nog) niet, wegens het vooralsnog voortbestaan van de gemeenschappelijke regeling, maar maakt samenwerkingsafspraken en participeert in het ontwikkelproces (specifiek de ontwikkeling van een Steunpunt Monumenten en archeologie), met als optie op termijn op te gaan in de nieuwe ondersteuningsorganisatie.

Wij waarderen het voorstel van de Stuurgroep zeer. Wij zien nu naast het beheer van landschapsgerelateerd onroerend erfgoed bij Het Utrechts Landschap, ook de ondersteuningstaak op het gebied van erfgoed tot bloei komen in samenwerking met een landschapsorganisatie. Het

verbinden van erfgoed en landschap in beleid en uitvoering is een krachtige ontwikkeling, die landelijk bewondering oogst en gevolgd wordt. En deze trend zet zich voort. Zo ontwikkelen bijvoorbeeld ook de Rijksdienst voor Monumentenzorg en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek zich in deze richting, in een nieuwe Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten per 1 januari 2007.

Formatie van de nieuwe ondersteuningsorganisatie: fase 2

De Stuurgroep en projectleider stellen voor te starten met de uitvoering van fase 2. De wijze waarop dat volgens hen kan worden gerealiseerd is beschreven in het plan van aanpak bij de aanbiedingsbrief, en is hieronder kort samengevat.

De uitgangspunten van de Stuurgroep voor de effectuering van fase 2 zijn de volgende:

1. er is door de Stuurgroep voor gekozen de beslissing tot fusie zo snel mogelijk te nemen en voor de implementatie van het fusiebesluit de tijd te nemen die daarvoor noodzakelijk is;
2. de vier betrokken organisaties stemmen allen in met een gefaseerd proces van samenvoeging, waarbij gestart wordt met de fusie van de Stichting Erfgoedhuis Utrecht en de Stichting Landschapsbeheer Utrecht.

Om de nieuwe organisatie op te richten wil de Stuurgroep op de kortst mogelijke termijn een nieuwe stichting Erfgoed, Natuur en Landschap (werktitel) oprichten en voorzien in de leiding (bestuur en directie) van de nieuwe stichting. Dit omdat snelheid en efficiency van de samenvoeging van belang is, en tegelijkertijd zo de druk van voortijdige organisatorische integratie kan worden weggenomen.

De belangrijkste actiepunten van de nieuwe stichting zijn:

- tot stand brengen van de fusie tussen de Stichting Erfgoedhuis en de Stichting Landschapsbeheer;
- opstellen van een beleidsplan, een eerste werkplan, een sociaal plan en organisatieplan op hoofdlijnen, voorbereiden van de begroting 2007 en positioneren en profileren van de nieuwe organisatie in het Utrechtse;
- parallel aan de fusieactiviteiten de basis leggen voor niet vrijblijvende, inhoudelijke en eventuele facilitaire samenwerking van Monumentenwacht Utrecht en Welstand en Monumenten Midden Nederland met de nieuwe fusieorganisatie.

Van belang is de eenheid van leiding tijdens het proces. Besloten is te starten met een bestuurs-/managementstructuur bestaande uit een stichtingsbestuur met een directeur. De benoeming van de voorzitter van dit bestuur geschiedt door de provincie. Als de nieuwe fusieorganisatie voldoende is opgebouwd, naar verwachting in een periode van 1,5 á 2 jaar, wordt overgegaan op een model met een Raad van Toezicht.

Naast de taken en bevoegdheden die te zijner tijd statutair worden belegd bij de Raad van Toezicht, zijn de belangrijkste taken van het bestuur in de overgangsfase:

- een directieprofiel opstellen en vaststellen en vervolgens een directeur benoemen, per 1 juli 2006;
- sturing geven aan het proces van samenvoeging;
- waarborgen bieden voor een gelijkwaardige behartiging van de belangen van de fuserende organisaties;
- de werkgelegenheid van alle personeelsleden veilig stellen (voor zover deze als gevolg van de fusie bedreigd zou worden);
- in de overgangsfase het strategisch beleidsplan/meerjarenplan van de stichting, de begroting en jaarrekening vaststellen.

De directeur wordt belast met de voorbereiding en realisering van de fusie en is verantwoordelijk t.o.v. het bestuur.

De Stuurgroep wordt opgeheven. Naast het bestuur komt een adviserend platform ENL.

Het definitieve tijdpad is volgens de Stuurgroep nog niet uitgekristalliseerd. Het streven is dat op 1 januari 2007 het bestuur, de directeur, het managementteam en de hoofden van afdelingen operationeel zijn. De verwachting is dat op dat tijdstip de beide organisaties nog niet zijn geliquideerd, maar dat zij wel hun bevoegdheden hebben overgeheveld naar de nieuwe organisatie.

Wij stemmen in met deze aanpak van fase 2. Wij benadrukken daarbij de noodzaak per 1 januari 2007 operationeel te zijn. Wij wensen dat dan de subsidiestromen kunnen worden verlegd naar de nieuwe fusieorganisatie.

Hoewel wij ons realiseren dat een deel van de taken van Erfgoedhuis, Monumentenwacht en Welstand zich afspelen in stedelijke context, is gezamenlijke huisvesting op landgoed Oostbroek, onder één dak met Het Utrechts Landschap en de Stichting de Utrechtse Molens (die zich richten op het beheer van landschapsgerelateerd erfgoed) en het IVN (die zich richt op natuur- en landschapseducatie), een randvoorwaarde voor ons. Niet alleen vanuit kosten oogpunt, maar ook omdat we daarmee koersen op één krachtige ondersteuningsorganisatie die:

- maximaal gebruik maakt van de thans nog verspreide expertise bij de verschillende participanten;
- maximaal gebruik maakt van de expertise van verwante organisaties;
- één loket vormt voor de lokale en regionale instellingen, eigenaren/beheerders en gemeenten.